

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-405/17-L

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace
Sídlo	Orlí 140, 460 01 Liberec 3
E-mail právnické osoby	zvs03@volny.cz
IČ	72742038
Identifikátor	600080412
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Dana Studničková
Zřizovatel	statutární město Liberec
Místa inspekční činnosti	Orlí 140, 460 01 Liberec 3 Gollova 394/4, 460 01 Liberec 4
Termín inspekční činnosti	1. 6., 5.– 7. 6. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle příslušného školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále „školní zákon“) dle stavu k datu inspekční činnosti.

Zjišťování a hodnocení souladu školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s právními předpisy a s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (dále „RVP ZV“) podle § 174 odst. 2 písm. c) školního zákona a jeho naplnění v praxi ve vybraných oblastech rámcového vzdělávacího programu.

Hodnocení souladu školního vzdělávacího programu podle § 5 odst. 2 školského zákona ve vybraných školských zařízeních pro zájmové vzdělávání (školní družina, školní klub).

Charakteristika

Základní škola praktická a Základní škola speciální, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace (dále „ZŠ Orlí“) a Základní škola praktická, Liberec, Gollova 394/4, příspěvková organizace (dále „ZŠ Gollova“) byly sloučeny a od 1. 1. 2016 používají název Základní škola, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace (dále „škola“, „subjekt“). Subjekt sdružuje základní školu (dále „ZŠ“) s kapacitou 205 žáků, základní školu speciální (dále „ZŠS“) s kapacitou 34 žáci, školní družinu (dále „ŠD“) s kapacitou 65 žáků, jednu třídu přípravného stupně ZŠS zřízenou na základě § 48 a) školského zákona a školní jídelnu – výdejnu pro 60 strávníků.

Škola spolupracuje s Fakultou přírodovědně-humanitní a pedagogickou Technické univerzity Liberec a patří mezi tzv. fakultní školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola je zřízena pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami. Žáci s lehkým mentálním postižením na prvním stupni jsou vzděláváni dle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále „ŠVP ZV“) zpracovaného dle Rámcově vzdělávacího programu základního vzdělávání, žáci s lehkým mentálním postižením na druhém stupni jsou vzděláváni dle ŠVP ZV vytvořeného dle RVP ZV s přílohou pro lehké mentální postižení. ZŠS, včetně přípravného stupně, vzdělává dle ŠVP ZŠS vytvořeného dle RVP pro obor vzdělání ZŠS a přípravný stupeň ZŠS. ŠVP školní družiny navazuje na předešlé vzdělávací programy školy a je v souladu se školským zákonem podle § 5 odst. 2.

Koncepce řízení vychází z reálných podmínek a specifík školy. Nastavený systém rozdělení kompetencí a odpovědnosti je v rámci širšího vedení a ostatních zaměstnanců funkční, jeho nastavení je transparentně stanoveno v pečlivě vedených interních dokumentech.

Materiální podmínky umožňují naplňovat všechny ŠVP. V hlavní budově školy v Orlí ulici je zajištěn bezbariérový přístup. Na škole je celkem 14 kmenových učeben, jedna třída pro školní družinu, multimediální a počítačová učebna, promítací sál, keramická dílna, tělocvična, velká a malá školní dílna, dvě cvičné kuchyňky, herna a školní zahrada. Odložené pracoviště Gollova není bezbariérové, nedisponuje tělocvičnou, ale jeho součástí je rozsáhlá zahrada rozdělená na výukovou část pro pracovní vyučování a výuku přírodovědných předmětů. Zde se nachází záhony a skleník. Druhou část zahrady určenou pro relaxaci využívají žáci o velké přestávce a především ŠD pro svoji výchovnou činnost. Žáci mají k dispozici školní žákovskou knihovnu. Část knižního fondu je žákům volně k dispozici.

ŠD má na obou budovách vyčleněny samostatné prostory a může využívat odborné učebny i zahradu. Na pracovišti v Orlí ulici vzhledem k závažnosti postižení žáků se plánuje rozšířit prostory ŠD o relaxační místnost. Úplata za pobyt žáků ve ŠD činí 100 korun.

Učebny ZŠS jsou vybavené rehabilitačními, kompenzačními a reedukačními pomůckami. Žáci s poruchou autistického spektra mají odpovídající pomůcky na podporu vizualizace a rozvoj alternativní komunikace, mnoho pomůcek k výuce některých předmětů si však vyučující vytváří sami. Přípravný ročník ZŠS má samostatné prostory včetně sociálního zařízení.

Kontrolou osobních složek pedagogických pracovníků, bylo zjištěno, že z celkového počtu 29 pedagogických pracovníků (24 učitelů, 4 asistentů pedagoga a 1 vychovatele) jsou 3 učitelé nekvalifikovaní (jeden nemá vystudované učitelství a dvěma chybí vystudovaná speciální pedagogika), jeden učitel má výjimku (věk a praxe). Tři asistenti pedagoga studují.

Vedení školy i pedagogičtí pracovníci mají zájem zvyšovat svou odbornost a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků absolvovali kurzy zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí s autismem, inkluzivní vzdělávání, podpůrná opatření, ekologii, pracovní právní vztahy a seminář Tvořivá škola. Vychovatelka ŠD si z vlastního zájmu rozšiřuje vzdělání vysokoškolským studiem na pedagogické fakultě.

Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků (dále „BOZ“) jsou obsaženy ve školním řádu, v provozních řádech, v dokumentaci k BOZ. Ředitelka provedla hodnocení rizik při činnostech žáků a učinila opatření k jejich eliminaci formou stanovení pravidel k zajištění bezpečnosti žáků ve výše uvedených dokumentech školy. Výjimkou byl přístup na školní pozemek v Orlí ulici po dřevěných schodech, z nichž některé jsou již vyhnílé a mohou být zdrojem úrazu žáků (pádu). Ředitelka během inspekční činnosti k uvedenému riziku přijala opatření k jeho eliminaci tím, že určila jinou přístupovou cestu žáků na školní pozemek. Škola zajišťuje provádění pravidelných kontrol technických zařízení, revize tělocvičného nářadí a herních prvků na zahradě – školním pozemku, cvičební místnosti a odstraňování zjištěných závad a nedostatků. Obě budovy školy jsou zabezpečeny proti vniknutí cizích osob do objektů. Úrazy žáků jsou evidovány v knize úrazů.

V roce 2016 byl rozpočet základní školy pokryt finančními prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání a rozvojovými programy MŠMT, dále příspěvkem na provoz od zřizovatele a dotací od KÚLK na vzdělávací činnost žáků (např. Systémová podpora vzdělávání). Součástí vícezdrojového financování byly ostatní zdroje školy, mezi které patřily především poplatky za školní družinu. Z úřadu práce škola získala finanční prostředky na platy tří osobních asistentů. Škola provozuje doplňkovou činnost - pronájem nebytových prostor, zisk je využíván ve prospěch hlavní činnosti školy.

Základní škola poskytuje stravování žákům a zaměstnancům školy ve vlastní školní jídelně – výdejně na odloučeném pracovišti ZŠ Gollova podle stanovených pravidel. Stravování je realizováno na základě smluvního vztahu se soukromou firmou. Pro žáky ZŠ Orlí je školní stravování zajištěno ve školní jídelně jiného právního subjektu. Škola zabezpečuje pitný režim a je zapojena do projektu „Ovoce a zelenina do škol“. Škola nemá stravníky s potřebou dietního stravování.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Žáci ZŠS jsou vyučováni v šesti třídách se spojenými ročníky. Pedagogové ve výuce využívají Teach program, který je koncipován pro výuku žáků s poruchou autistického spektra. Všichni žáci se vzdělávají podle individuálních vzdělávacích plánů (dále „IVP“). Každodenní rituál v podobě komunitního kruhu vhodně žáky motivuje a rozvíjí sociální

vztahy, výrazně podporuje rozumový rozvoj a schopnost komunikace žáků. Jako doplněk programu probíhá pravidelná canisterapie a sezónně pobyt v solné jeskyni.

Žáci s poruchou autistického spektra v přípravném stupni ZŠS jsou vyučováni v jedné třídě. Výuka začíná individuální činností učitelky s žákem. Střídá oblast naukovou s odpočinkovými aktivitami, které si žáci mohou dle svého zájmu vybrat. Nabídka je cílená k rozvoji klíčových kompetencí. Individuální práce vychází z IVP a je žákovi poskytována individuální podpora, při které je rozvíjeno porozumění a dovednosti. Jedná se především o vnímání slova, porovnávání, vyhledávání obrázků a přiřazování. Za pomoci očního kontaktu a projevu žáků učitelka sleduje pochopení a podněcuje je ke komunikaci. Pouze dva žáci byli schopni verbální komunikace. Většina se orientuje podle individuálních piktogramů. Vyučující vhodně žáky motivovala, prokládala činnosti pohybem, říkankami, písněmi. Použité pomůcky odpovídaly možnosti chápání žáků, činnosti v krátkých intervalech střídala dle situace a soustředěnosti žáků. Také u těchto žáků je rozvíjena sociální interakce pomocí komunitního kruhu. Hospitované předměty ve třídě ZŠS probíhaly frontálně s výraznou individualizací práce, která se dobře prolínala s přímým vedením a společnou prací žáků. Efektivní pomůckou při tělesné výchově byl barevný padák, s jehož manipulací byly rozvíjeny pohybové dovednosti, jemná i hrubá motorika, rozumové schopnosti i sociální vztahy. Žáci uplatňovali svoje rituály, na které pedagogické pracovnice vhodně reagovaly. Při pohybových a hudebních aktivitách zažívali evidentní radost. Pedagožky důsledně zajišťovaly jejich bezpečnost. Efektivní bylo propojení mezipředmětových vztahů rozumové, řečové a smyslové výchovy. Učitelky vybízely žáky k sebehodnocení a hodnocení hodiny, ti reagovali dle jejich možností a schopností tleskáním, libými hlasovými projevy a projevy náklonnosti k pedagogům. Přes velké rozdíly ve vědomostech a v soustředěnosti žáků se vyučujícím dařilo motivačně žáky zaujmout a v přiměřeném tempu s nimi pracovat.

Ve třídách pro žáky s lehkým mentálním postižením probíhala sledovaná výuka v hodinách českého jazyka, matematiky a občanské výchovy efektivně v klidné pracovní atmosféře. Vyučujícím se dařilo zapojit všechny žáky prostřednictvím modelových situací z reálného života, střídáním činností, vhodnou aktivací pomocí soutěží nebo her a využíváním názorných pomůcek. Žáci byli nenásilně vedeni také ke schopnosti formulovat své názory. Hodnocení známkami i průběžné slovní hodnocení mělo motivační charakter. Vyučující se snažili i o zpětnou vazbu vůči žákům, závěrečné shrnutí látky a hlavně hodnocení a sebehodnocení žáků však vesměs probíhalo nedůsledně a v časové tísní. Rozdílné a ve svém celku spíše podprůměrné bylo využití výpočetní a prezentační techniky přímo při výuce. Pracovní vyučování v dívčí skupině probíhalo harmonicky a v týmovém duchu v cvičné kuchyňce vybavené potřebnými pomůckami a nástroji. Pracovní vyučování chlapců bylo zaměřené na zahradnické práce. Bylo realizováno na školní zahradě. Vyučujícím se dařilo práci přehledně koordinovat i kontrolovat. Kvalitní zvládnutí výuky v těchto předmětech posilovalo pozitivní vztah žáků a žákyň k manuálním činnostem.

Školní družina má pro svou činnost v obou budovách vhodné podmínky pro naplňování svého ŠVP. Účast v zájmovém vzdělávání a na akcích pořádané školní družinou jsou dostupné všem zájemcům z tříd pro žáky s lehkým mentálním postižením i z tříd speciálních. Vzhledem k rychlé unavitelnosti žáků s kombinovanými vadami by byla vhodná možnost jejich relaxace mezi jednotlivými činnostmi. Řada žáků pobývá v družině jen některé dny a krátkou dobu (ráno a menší část odpoledne), takže faktická naplněnost oddělení je velmi kolísavá. To ztěžuje i realizaci týdenních vzdělávacích plánů, případně naplňování klíčových kompetencí. Ve sledovaných hodinách zájmového vzdělávání převládaly odpočinkové a spontánně rekreační aktivity a hry. Komunikace mezi žáky a

vychovatelkami i vychovatelem probíhala v klidu, v přátelské a vstřícné atmosféře. Výraznou pomoc pro vychovatele představují asistentky pedagoga a osobní asistentky.

Škola organizuje mimoškolní akce a soutěže na regionální úrovni (turnaj v košíkové, v přespolním běhu, ve vybíjené, atletický čtyřboj). Pro liberecké školy pořádá soutěže (Barevná pastelka, PUZZLE, Veselá nota, ...).

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pedagogové se snaží, aby všichni žáci dosáhli svých limitů v jednotlivých kompetencích, aby se v co největší míře zařadili do společnosti a obstáli v běžném životě. Ze strany pedagogů je velká snaha o úzkou spolupráci se zákonnými zástupci. Snaží se je zapojit do aktivit školy (kulturní vystoupení, besedy). Zákonní zástupci mohou být po dohodě s vyučujícím přítomni při vyučování. Tato nabídka je využívána především zákonnými zástupci žáků ZŠS. Za loňský školní rok prospělo 45 žáků s vyznamenáním, 148 prospělo (pro 25 žáků bylo použito slovní hodnocení dle § 15 odst. 2 vyhlášky č. 48/2005 Sb.), jeden žák nebyl hodnocen a 7 žáků neprospělo. Z 26 vycházejících žáků pouze tři žáci nepokračovali v dalším studiu.

Výchovné poradenství zabezpečují na obou pracovištích dvě výchovné poradkyně, které absolvovaly specializační studium. Na škole je zařazen volitelný předmět Volba povolání, jehož cílem je, aby si každý žák uvědomil své silné i slabé stránky a aby jeho aspirační úroveň odpovídala realitě. Vzhledem k teprve nedávnému spojení původně dvou samostatných škol je snaha činnost vzájemně koordinovat. Evidence žáků se speciálním vzdělávacími potřebami je vedena pečlivě a důkladně. Škola sleduje platnost doporučení školských poradenských zařízení, ve spolupráci s nimi iniciuje další vyšetření žáků – podle okolností i přímo ve škole. V oblasti kariérového poradenství výchovné poradkyně zajišťují a zprostředkovávají ve spolupráci s třídními učiteli individuální poradenství pro žáky a jejich zákonné zástupce a seznamují žáky s nabídkou vhodných učebních oborů. Organizují pro žáky i jejich zákonné zástupce exkurze do středních škol. Plány práce v oblasti výchovného poradenství a preventivní programy spolu korespondují a jsou realistické. Metodická primární prevence (dále „metodička“) je rovněž plně kvalifikovaná. Škola má vypracován speciální „Krizový plán školy“ ve smyslu účinných strategií v případě výskytu sociálně patologických jevů. Největším problémem na škole je vysoká absence žáků. Pedagogové důsledně zapisují chybějící žáky, společně s metodičkou a výchovnými poradci domlouvají žákům, kteří nechodí do školy a apelují na zákonné zástupce, kterým vysvětlují důležitost vzdělání pro jejich děti. Škola má vypracovaný dokument Předcházení a řešení neomluvené absence žáků, kde jsou popsány způsoby, které by měly přinést zlepšení v této oblasti. Je to například snaha zatraktivnit výuku pomocí projektových dnů, organizováním zájmových kroužků (sportovní hra, Šíkula, dopravní a dramatický kroužek ...). Za nízkou absenci jsou žáci odměňováni bezplatnou účastí na výletech (Praha, Liberec ZOO, Machnín – vyjížďky na koních ...). Školní řád školy podrobně informuje zákonné zástupce o způsobu omlouvání žáků. Nejdůležitější informace mají žáci vlepeny do žákovských knížek a třídní učitelé s nimi rodiče seznamují již na prvních třídních schůzkách. Škola má jasně nastavená pravidla způsobu omlouvání žáků a postupy pro eliminaci záškoláctví.

Škola spolupracuje s Českým svazem mentálně postížených sportovců a se Sportovním klubem Handisport Liberec. Veškeré sportovní vybavení škola žákům půjčuje zdarma. Také vícedenní aktivity jsou dotovány sponzory. V březnu se jednalo o lyžařský pobyt v Jizerských horách a v rakouském sportovním středisku Ramsau. V červnu měli žáci možnost účastnit se týdenního soustředění zaměřeného na cyklistiku a turistiku.

Žáci školy se účastnili celorepublikových sportovních soutěží, ve kterých získali umístění na předních místech (v košíkové 5. místo, ve florbalu 4. místo, v plavání 2. a 3. místo).

Tradičně se škola účastní soutěže v rámci projektu Ministerstva vnitra České republiky Svět očima dětí. Obstála ve velké konkurenci dalších základních škol a v loňském školním roce získala za soubor výtvarných prací ocenění Škola roku. Velmi aktivně se do akcí školy a soutěží zapojuje ŠD. Velkým úspěchem skončila účast ve výtvarné soutěži pro družiny základních škol Příběh vody. Za koláž Tajemství vody, kterou vytvořili žáci v ŠD, získala škola třetí místo.

Závěry

Hodnocení vývoje

Současný subjekt vznikl 1. 1. 2016 spojením Základní školy praktické a Základní školy speciální, Liberec, orlí 140/7, příspěvková organizace a Základní školy praktické, Liberec, Gollova 394/4 a změnil svůj název na Základní škola, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace.

V základní škole speciální se vzdělává stále více žáků s poruchou autistického spektra, kteří vyžadují přítomnost asistentky pedagoga.

Silné stránky

Škola umožňuje zákonným zástupcům hospitace ve výuce.

Speciální třídy základní školy jsou vybaveny kompenzačními pomůckami a výpočetní technikou.

Škola má vybavenou počítačovou učebnu novými počítači.

Pedagogové mají zájem o sebevzdělávání, aktivně se účastní jednodenních i vícedenních seminářů a kurzů i během víkendů.

Škola zapojuje do všech akcí žáky bez rozdílu jejich postižení.

Škola dlouhodobě spolupracuje s Českým červeným křížem. Vychovatelka školní družiny vede žáky v oblasti zdravotní dle jejich možností, aby dokázali poskytnout první pomoc.

Slabé stránky

Minimální využívání výpočetní techniky ve vyučovacích hodinách.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Zajistit opravu vyhníých dřevěných schodů na přístupové cestě na školní pozemek v Orlí ulici, přestože bylo přijato opatření používat boční přístup.

Využívat výpočetní techniku a digitální výukové programy k podpoře výuky.

Zřídit relaxační koutek pro školní družinu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, Usnesení rady města č. 32/2016)
2. Jmenování ředitelky školy
3. Rozhodnutí ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení vydalo MŠMT pod čj. 31170/201521 dne 9. 12. 2015 s účinností od 1. 1. 2016
4. Školní vzdělávací programy
5. Třídní knihy tříd vedené ve školním roce 2016/2017
6. Třídní výkazy vedené ve školním roce 2016/2017
7. Katalogové listy žáků vedené ve školním roce 2016/2017
8. Individuální vzdělávací plány žáků
9. Osobní dokumentace pedagogických pracovníků školy
10. Dokumentace školní družiny
11. Minimální preventivní program
12. Školní řád platný pro školní rok 2016/2017
13. Zápisy z pedagogických rad konaných ve školním roce 2016/2017
14. Výroční zpráva o činnosti školy za školní roky 2015/201630
15. Mzdová a hospodářská dokumentace a účetní evidence
16. Dokumentace k BOZ

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy / školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu / na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Dana Rozkocová, školní inspektorka

PaedDr. Dana Rozkocová, v. r.

PhDr. Miloslava Paclíková, školní inspektorka

PhDr. Miloslava Paclíková, v. r.

Bc. Irina Kopčanová, kontrolní pracovnice

Bc. Irina Kopčanová, v. r.

Bc. Andrea Trejtnarová, kontrolní pracovnice

Bc. Andrea Trejtnarová, v. r.

PhDr. Vladimír Píša, školní inspektor

PhDr. Vladimír Píša, v. r.

Liberec 19. 6. 2017

Datum a podpis ředitele školy / školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Dana Studničková, ředitelka školy

PaedDr. Dana Studničková, v. r.

Liberec 27. 6. 2017